ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 1211
Ημερομ. Κατάθεσης: 10/11/2026

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Αθήνα, 10 Νοεμβρίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς:

1. Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

2. Μετανάστευσης και Ασύλου

ΘΕΜΑ: «Διευκρινίσεις σχετικά με τις προϋποθέσεις απόδειξης της νόμιμης και μόνιμης διαμονής και τον τρόπο υπολογισμού της εθνικής σύνταξης για μακροχρόνια ασφαλισμένους πολίτες τρίτων χωρών και τη σύναψη διμερών συμφωνιών κοινωνικής ασφάλισης με τις χώρες προέλευσής τους»

Σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 2 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει, η εθνική σύνταξη για συνταξιοδότηση από ίδιο δικαίωμα καταβάλλεται εφόσον ο δικαιούχος διαμένει μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη, μεταξύ του 15ου έτους της ηλικίας του και του έτους κατά το οποίο συμπληρώνει το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης. Για τους συνταξιούχους γήρατος, το ποσό της εθνικής σύνταξης μειώνεται κατά 1/40 για κάθε έτος που υπολείπεται των σαράντα (40) ετών διαμονής στην Ελλάδα, εντός του ίδιου χρονικού διαστήματος. Κατά την ίδια διάταξη, η μόνιμη διαμονή των πολιτών χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης «αποδεικνύεται, σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία για τη χορήγηση άδειας διαμονής».

Είναι αυτονόητο ότι η νόμιμη διαμονή στη χώρα αποτελεί θεμελιώδη κανόνα δικαίου και απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση της εθνικής σύνταξης, η οποία δεν χρηματοδοτείται άμεσα από τις ατομικές ασφαλιστικές εισφορές, όπως το ανταποδοτικό τμήμα της σύνταξης, αλλά από τον κρατικό προϋπολογισμό. Ωστόσο, κατά την πρακτική εφαρμογή του ανωτέρω πλαισίου ανακύπτουν σοβαρά ζητήματα για πολίτες τρίτων χωρών, ιδίως όσους προέρχονται από γειτονικές χώρες όπως η Αλβανία, οι οποίοι σήμερα διαμένουν απολύτως νόμιμα στην Ελλάδα, έχουν εργαστεί επί δεκαετίες και έχουν καταβάλει κανονικά τις

ασφαλιστικές τους εισφορές στον e-Ε.Φ.Κ.Α. ή στους ενταχθέντες σε αυτόν πρώην φορείς.

Πιο συγκεκριμένα, σε αρκετές περιπτώσεις παρατηρούνται ενδιάμεσα κενά στην τυπική ισχύ των αδειών διαμονής κατά τις προηγούμενες δεκαετίες, τα οποία δεν οφείλονταν σε υπαιτιότητα των ασφαλισμένων, αλλά σε καθυστερήσεις των διοικητικών υπηρεσιών κατά την εξέταση αιτημάτων ανανέωσης, σε μεταβολές των διαδικασιών αδειοδότησης ή σε περιόδους κατά τις οποίες οι εργαζόμενοι βρίσκονταν σε καθεστώς αναμονής με βεβαιώσεις κατάθεσης δικαιολογητικών, ενώ ταυτόχρονα εργάζονταν και ασφαλίζονταν κανονικά. Τα κενά αυτά αφορούν διαστήματα μεταγενέστερα της αρχικής νομιμοποίησης των ενδιαφερομένων και διακρίνονται από τη μείωση που οφείλεται αποκλειστικά στον χρόνο έλευσής τους στη χώρα.

Σημειώνεται ότι ο ισχύων Κώδικας Μετανάστευσης (ν. 5038/2023) ορίζει ρητά, στο άρθρο 11 παρ. 10, ότι κατά τη διαδικασία ανανέωσης της άδειας διαμονής η βεβαίωση κατάθεσης της αίτησης ισχύει μέχρι την έκδοση απόφασης χορήγησης ή απόρριψης και πιστοποιεί ότι ο κάτοχός της διαμένει νόμιμα στη χώρα. Εφόσον, επομένως, το άρθρο 7 παρ. 2 του ν. 4387/2016 παραπέμπει για την απόδειξη της μόνιμης διαμονής στη διαδικασία χορήγησης άδειας διαμονής, ανακύπτει εύλογα το ζήτημα αν και πώς προσμετρώνται τα αντίστοιχα διαστήματα αναμονής, ιδίως εκείνα που διανύθηκαν υπό το προγενέστερο νομοθετικό πλαίσιο.

Επειδή η τήρηση της προϋπόθεσης της νόμιμης διαμονής πρέπει να συνδυάζεται με την αρχή της χρηστής διοίκησης, ώστε οι νόμιμα διαμένοντες και συνεπείς ασφαλισμένοι να μην υφίστανται δυσανάλογες μειώσεις στην εθνική τους σύνταξη εξαιτίας παλαιότερων διοικητικών δυσλειτουργιών κατά την έκδοση ή την ανανέωση των αδειών διαμονής τους.

Επειδή είναι αναγκαίο να υπάρξει σαφής εικόνα για τον τρόπο με τον οποίο οι υπηρεσίες του e-Ε.Φ.Κ.Α. ελέγχουν και προσμετρούν τον χρόνο νόμιμης διαμονής σε περιπτώσεις όπου υφίσταται πλήρης ασφαλιστική κάλυψη.

Επειδή η προώθηση διακρατικών συμφωνιών κοινωνικής ασφάλισης με χώρες προέλευσης εργαζομένων που ζουν και εργάζονται νόμιμα επί δεκαετίες στην Ελλάδα αποτελεί κρίσιμο παράγοντα ασφάλειας δικαίου και διαφάνειας, όπως καταδεικνύει η συμφωνία κοινωνικής ασφάλισης Ιταλίας – Αλβανίας, η οποία υπεγράφη στη Ρώμη στις 6 Φεβρουαρίου 2024, εφαρμόζεται από την 1η Ιουλίου 2025 και προβλέπει τον συνυπολογισμό των περιόδων ασφάλισης που έχουν διανυθεί στις δύο χώρες.

Επειδή για την αντικειμενική αξιολόγηση των ζητημάτων που τίθενται απαιτούνται επίσημα στοιχεία και διευκρινίσεις από τα αρμόδια Υπουργεία ως προς την εφαρμογή της διάταξης και τις υφιστάμενες ελεγκτικές δικλίδες.

Ερωτώνται οι αρμόδιοι Υπουργοί:

1. Πώς αντιμετωπίζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του e-Ε.Φ.Κ.Α. κατά τον έλεγχο των προϋποθέσεων του άρθρου 7 παρ. 2 του ν. 4387/2016 τα χρονικά διαστήματα κατά τα οποία πολίτες τρίτων χωρών ανέμεναν την έκδοση ή την ανανέωση της άδειας διαμονής τους κατόπιν εμπρόθεσμης υποβολής αίτησης, έχοντας παράλληλα ενεργή ασφάλιση και καταβολή εισφορών; Προσμετρώνται τα διαστήματα αυτά στον χρόνο νόμιμης και μόνιμης διαμονής; Λαμβάνεται υπόψη για τον σκοπό αυτό η βεβαίωση κατάθεσης αίτησης, η οποία κατά τον ισχύοντα Κώδικα Μετανάστευσης πιστοποιεί τη νόμιμη διαμονή του κατόχου της;
2. Υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τον αριθμό των περιπτώσεων πολιτών τρίτων χωρών στις οποίες εφαρμόζεται η μείωση του 1/40 ανά έτος λόγω μη συμπλήρωσης σαράντα (40) ετών νόμιμης διαμονής και, ειδικότερα, σε πόσες από αυτές η μείωση οφείλεται, εν όλω ή εν μέρει, σε διαστήματα κατά τα οποία οι ενδιαφερόμενοι είχαν ενεργή ασφάλιση στον e-Ε.Φ.Κ.Α. χωρίς να τους αναγνωριστεί χρόνος νόμιμης διαμονής;
3. Υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες απορρίπτεται η χορήγηση της εθνικής σύνταξης ή επιβάλλεται η μείωση του 1/40 ανά έτος για περιόδους όπου ο ασφαλισμένος διέθετε αποδεδειγμένα συνεχή ασφάλιση στον e-Ε.Φ.Κ.Α., αλλά παρουσιάζονται διοικητικά κενά μεταξύ της λήξης της προηγούμενης άδειας διαμονής και της ημερομηνίας έκδοσης της επόμενης; Προτίθενται τα αρμόδια Υπουργεία να εκδώσουν διευκρινιστικές οδηγίες για την ενιαία αντιμετώπιση των περιπτώσεων αυτών;
4. Προτίθενται τα αρμόδια Υπουργεία να εξορθολογίσουν τον τρόπο απόδειξης του χρόνου νόμιμης διαμονής, ώστε η αποδεδειγμένα συνεχής ασφάλιση στον e-Ε.Φ.Κ.Α. να συνεκτιμάται ως στοιχείο νόμιμης παρουσίας στη χώρα, προκειμένου εργαζόμενοι μετανάστες με μακροχρόνια προσφορά στην ελληνική οικονομία να μην καταλήγουν υπερήλικες χωρίς επαρκές εισόδημα;
5. Σε ποιο στάδιο βρίσκονται οι συζητήσεις ή οι θεσμικές ενέργειες αναφορικά με το ενδεχόμενο σύναψης διμερούς συμφωνίας κοινωνικής ασφάλισης με την Αλβανία, καθώς και με τις λοιπές κύριες χώρες προέλευσης εργαζομένων μεταναστών, για την αμοιβαία αναγνώριση ασφαλιστικών εισφορών και χρόνου εργασίας;

Η ερωτώσα βουλεύτρια

Χρηστίδου Ραλλία